

* ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ *

У Драгоманівській родині кожна людина — значима. В перші вересневі дні флагман вищої педагогічної школи України вітатиме з 70-літнім ювілеєм чарівну жінку Ганну Василівну Семеренко. Вона — професор, завідувач кафедри української мови та методики навчання факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Ганну Василівну — поважають як прекрасного викладача, науковця, дослідника історії української мови та сучасної української мови, громадського діяча, керівника колективу кафедри. Вона — відмінник освіти України; нагороджена медаллю «В пам'ять 1500-летия Киева», Почесною грамотою МОН України, Почесною грамотою Спілки жінок України, Почесною грамотою ректора університету НПУ імені М. П. Драгоманова, медаллю «За наукові досягнення» Г.С. Костюка, медаллю «За особистий вагомий внесок у розвиток університету» М. П. Драгоманова.

Семеренко (дівоче прізвище Райда) Ганна Василівна народилася в селі Суха Іршавського району Закарпатської області.

У місцевій школі навчалася з першого по восьмий клас. Першою вчителькою Ганни Василівни була її мама — Райда (Федоренко) Євгенія Свиридівна. Киянку Євгенію у 1947 році направили на роботу в Сухівську семирічку (згодом — восьмирічну школу) на посаду вчителя початкових класів.

— Це були важкі повоєнні роки, — згадує Ганна Василівна. — Мама, дев'ятнадцятирічна дівчина, боялася їхати далеко від дому, на Закарпаття, та ще й лякали в Києві бандерівцями. А в селі маму зустріли привітно. Вона по-

ної рідні.

9-11-й клас Анна (так її називають у селі) закінчувала в Кушницькій середній школі, куди пішки ходила через гори в осінньо-весняний період, долаючи 7-8 кілометрів, а взимку жила на приватній квартирі або в шкільному гуртожитку. Активістка, відмінниця навчання, школу закінчила з медаллю. Про шкільні роки й сьогодні вона говорить з великою теплотою:

— Мені щастило на вчителів, — ділиться спогадами Ганна Василівна. — Любов до навчання, до книги, до рідної мови прищепила мама як перша вчи-

Після закінчення університету в 1972 році була направлена на роботу в Київську школу № 198 на посаду вчителя української мови та літератури.

— Це була школа з російською мовою навчання (як і більшість не тільки київських шкіл), — пригадує Ганна Василівна. — Більша частина дітей і батьків — російськомовні. Уявіть собі

та методики навчання, метою створення якої на факультеті педагогіки і психології було професійне спрямування навчання української мови, оскільки філологічні факультети університетів не готують учителів-словесників для початкової школи. Вона та викладачі кафедри, філологи за фахом, протягом багатьох років опанували май-

Берегиня

телька. Я багато читала. Перечитала всі книги, які були вдома (у нас була немала бібліотека), і все, що було в сільській бібліотеці. Любила писати твори, їздила на олімпіади з мови і літератури. Один з моїх творів був зачитаний на обласному радіо. Але я до-

часи Л. І. Брежнева, панування російської мови по всій державі, репресії і переслідування найближчих друзів, як-от, Василя Овсієнка, допит у КДБ. У школі дехто з учнів прямо заявляв, що не хоче вивчати української. А Ганна Василівна намагається поверну-

стерність диференційовано працювати з майбутніми вчителями початкових класів, вихователями закладів дошкільної освіти, а згодом — з психологами, образотворцями, валеологами. Багато для професійного зростання Ганни Василівни зробив декан факуль-

на посаду вчителя початкових класів. – Це були важкі повоєнні роки, – згадує Ганна Василівна. – Мама, дев'ятнадцятирічна дівчина, боялася їхати далеко від дому, на Закарпаття, та ще й лякали в Києві бандерівцями. А в селі маму зустріли привітно. Вона почала відроджувати школу. Залучала до навчання всіх дітей, і в її першому класі були учні, яким виповнилося не тільки 7 років, але й 8, 9 а то й 10-12. Потрібно було переконувати батьків і дітей у необхідності отримувати освіту, не раз доводилося ходити за дітьми додому і приводити їх на уроки.

Мама була першою вчителькою, яка приїхала в це село зі Східної України, до неї приглядалися, для дітей була незвичною літературна українська мова. Але вже через деякий час і діти, і батьки звикли до мами, ставилися до неї з любов'ю і повагою, а вона вивчила місцеву говірку.

З трепетом Ганна Василівна згадує і таке: – Пізніше могла повернутися до Києва – до столиці. Коли знесли приватний бабусин і дідусів будинок на Куренівці, отримала трикімнатну квартиру на Сирці (уже мала двох дітей – мене і брата Юру). У цьому ж будинку квартири одержали дідусь і бабуся з маминими сестрами і братом. Але вона не змогла залишити свою школу, своє село. Від квартири в Києві відмовилася. Все своє подальше життя прожила у своїй закарпатській хаті. У селі, яке стало рідним, і похована. Батько, Райда Василь Васильович, працював тоді секретарем сільської ради. Захоплювався історією, багато читав. Оскільки тільки в нашому домі в селі був радіоприймач, щонеділі в нас збиралися односельці послухати і обговорити новини. Батько любив і оберігав природу, до цього привчив і нас з братами – Юрієм і Віктором. На превеликий жаль, батько помер рано, у 49 років. Я тоді була студенткою другого курсу. Мама залишилася з нами трьома. Вживали за підтримки мами-

телька. Я багато читала. Перечитала всі книги, які були вдома (у нас була немала бібліотека), і все, що було в сільській бібліотеці. Любила писати твори, їздила на олімпіади з мови і літератури. Один з моїх творів був зачитаний на обласному радіо. Але я добре знала і математику, виграла математичні олімпіади. Уже у восьмому класі зміла користуватися двійковою системою числення, розв'язувала складні задачі. Цьому навчив мене вчитель Петро Іванович Романенко. Тоді вперше почула про математичну лінгвістику. Від Поліни Антонівни Продан перейняла захоплення фізикою та астрономією: з нею ми спостерігали за зірками через шкільний телескоп. Готувалася вступати до університету, але вагалася з вибором між фізико-математичним і філологічним факультетами. Та все-таки перемогла любов до рідної мови і літератури.

Як результат, випускниця сільської школи з глибинки, з Карпатських гір, стає студенткою найпрестижнішого в Україні навчального закладу – Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, факультету української філології. Київ вибрала, бо тут жили дідусь і бабуся, мамині сестри і брат, а українську філологію – як майбутню професійну й наукову долю, оскільки вже тоді відчувала необхідність відстоювання і поширення української мови на всіх теренах України, яка майже відкрито витіснялася російською. В університеті її викладачами були А. О. Білецький, С. В. Семчинський, А. П. Коваль, В. В. Коптілов, Я. П. Білоштан, І. К. Кучеренко, Н. І. Тоцька, П. Д. Тимошенко та інші корифеї української мови та літератури. Навчання в групі з однокурсниками, такими, як Василь Овсієнко, Богдан Жолдак, Леся Шевченко, Ніна Харчук та ін., підтвердило вибір професії, бо любов до української мови, до рідного слова панувала в середовищі студентів українського відділення.

Л. І. Брежнєва, панування російської мови по всій державі, репресії і переслідування найближчих друзів, як-от, Василя Овсієнка, допит у КДБ. У школі дехто з учнів прямо заявляв, що не хоче вивчати української. А Ганна Василівна намагається повернути українцям національну гордість – рідну мову. Для цього необхідно було мати не тільки громадянську мужність, але й почуття власної гідності, повагу до свого народу, до України.

Через рік отримала запрошення в аспірантуру рідної альма-матер. Тут працювала старшим лаборантом кафедри, методистом у деканаті, вісім років – молодшим науковим співробітником у фонетичній лабораторії, якою керувала професор Н. І. Тоцька.

Невдовзі доля звела Ганну Василівну з прекрасною людиною, вченим європейського рівня Бевзенком Степаном Пилиповичем, доктором філологічних наук, професором, фахівцем з історичної граматики. На його запрошення в грудні 1985 року проведена в Київський педагогічний інститут імені М. Горького на кафедрі мовознавства та методики мови, якою Степан Пилипович завідував, на посаду асистента. З того часу Драгоманівський університет і став для неї рідним. У цей час Ганна Василівна також займалася дослідженням історичного словотвору, завершувала роботу над дисертацією «Історія формування українського демінутивного й гіпокористичного словотвору» під керівництвом учня Степана Пилиповича – Німчука Василя Васильовича, доктора філологічних наук, професора, знаного далеко за межами України історика української мови.

Так і працює Ганна Василівна на нашій кафедрі з грудня 1985 року. А це більше 30 років! У 1988 році захистила дисертацію, здобула ступінь кандидата філологічних наук. У 1991 році отримала звання доцента, а з червня 2008 року займає посаду професора, завідувача кафедри української мови

стерність диференційовано працюючи з майбутніми вчителями початкових класів, вихователями закладів дошкільної освіти, а згодом – з психологами, образотворцями, валеологами. Багато для професійного зростання Ганни Василівни зробив декан факультету педагогіки і психології, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України Володимир Іванович Бондар, який спрямовує роботу кафедри на підготовку висококваліфікованих спеціалістів початкової ланки освіти, рівень якої відповідав би міжнародним стандартам. Сама ж Г. В. Семеренко продовжує підтримувати на кафедрі традиції, започатковані її попередницею – професором А. П. Каніщенко.

Професійна діяльність викладача закладу вищої освіти включає навчальну, науково-дослідну, організаційну, методичну, виховну та громадську роботу. Як висококваліфікований фахівець з великим досвідом роботи Семеренко Г. В. на високому науковому і методичному рівнях читає лекції, проводить практичні й семінарські заняття з сучасної української літературної мови, спочатку з українського ділового мовлення, а в подальшому – з української мови за професійним спрямуванням, різні спецкурси для студентів факультету всіх форм навчання.

Тісно пов'язана з навчальною діяльністю науково-дослідна робота Ганни Василівни: навчальні та навчально-методичні посібники, статті, доповіді на наукових конференціях спрямовані на формування комунікативної компетентності, зокрема на піднесення рівня грамотності та культури мовлення студентів. Серед її численних робіт навчальний посібник «Сучасна українська мова. Синтаксис», підготовлений у співавторстві з професором С. П. Бевзенком та доцентом Л. П. Литвин, надрукований у видавництві «Вища школа» накладом 5 600 примірників, яким користуються в багатьох закладах вищої освіти України,

* ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ * ПОСТАТЬ *

адже матеріал його був адаптований авторами до вимог підготовки студентів факультету педагогіки і психології. У 2006 році за цей навчальний посібник автори нагороджені дипломом II ступеня як переможці вже традиційного у Драгоманівців університетського конкурсу.

За ініціативи Семеренко Г. В. у 2012 році виходить з друку колективна праця — навчальний посібник «Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ і тестів з морфології». Обидві праці мають гриф МОН України.

Г. В. Семеренко та Л. П. Литвин у 2016 році у тернопільському видавництві «Навчальна книга – Богдан» видали навчальний посібник «Українська мова за професійним спрямуванням: теорія і практика», змістове наповнення якого диференційовано відповідно до фахового спрямування: педагогіка, психологія, здоров'я людини, образотворче мистецтво, дошкільна освіта.

На рахунок Ганни Василівни й інші навчальні посібники для студентів, учителів та здобувачів освіти початкової школи, дистанційні курси, численні статті в наукових часописах тощо. У

дипломними та магістерськими роботами.

На базі кафедри у 2011 році відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Стандартизація сучасного українського письма: реалії та перспективи», результатом якого за підтримки академіка В. І. Бондаря та МОН України стало введення в

ласних управлінь освіти, представники Інституту модернізації змісту освіти та Інституту українознавства МОН України, викладачі факультету, студенти. На семінарі було презентовано і новий інтегрований курс українознавства для 1-4 класів «Я люблю Україну», розроблений доцентом кафедри М.І. Чабайовською спільно з учителями, який спрямований на національно-патріотичне виховання молодших школярів і за яким уже працюють школи України. Вчителі висловили пропозицію перевести цей курс в інваріантну складову навчального плану для здобувачів освіти 1-4 класів.

Усі викладачі кафедри, як і весь факультет, спрямовують свою роботу на підготовку вчителя, який буде готовим до роботи в умовах реформування початкової школи.

Кафедра підтримує тісні зв'язки з університетами України. Це спільні конференції, обмін досвідом роботи, рецензування підручників і посібників тощо.

До заслуг Ганни Василівни варто віднести і те, що левова частка виховної роботи на факультеті здійснюється викладачами кафедри української мови та методики навчання. Це екскурсії студентів у найвизначніші історичні місця України, слухання лекцій у Національному музеї літератури та зустрічі з письменниками. Щороку до Дня української писемності та мови Ганна Василівна Семеренко організовує студентів та викладачів факультету до написання радіодиктанту Національної єдності. Це унікальна подія, яка єднає всіх, хто любить і ша-

Семеренко Г. В.

Такі зустрічі Ганна Василівна організовує з метою виховати в студентів почуття патріотизму, гордості за свою державу, любові до рідного слова. Вважає своєю перемогою, якщо російськомовні студенти завдяки таким зустрічам, завдяки бесідам з ними, завдяки її власному прикладу на лекціях, практичних заняттях і в повсякденному житті починають спілкуватися українською мовою, шанувати її.

Як завідувачів кафедри їй притаманний демократичний стиль керівництва, вона завжди радиться, як краще вчинити в певних обставинах, робить висновки, вислухавши думку колег. Кафедра під її керівництвом неодноразово займала перше та інші призові місця за підсумками рейтингу серед кафедр нашого факультету.

Завжди відповідально і сумлінно ставиться до дорученої їй справи. Близько 20 років є вченим секретарем Вченої ради факультету педагогіки і психології. Тривалий час працювала в Науково-методичній раді Міністерства освіти і науки України, давала експертні висновки та рецензувала десятки підручників.

Усе своє життя Ганна Василівна бореться за утвердження української мови як єдиної державної мови в Україні. Навчаючи студентів норм сучасної української літературної мови, вона здійснює національне виховання — формує в них почуття любові до України, української мови, звичаїв та обрядів українського народу, яких і сама дотримується.

М О В И

Викладачі кафедри особливо вдячністю і піднесенням сприйняли Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України» від 31 травня 2018 року і готові включитися в реалізацію озвученої ним ідеї про державну цільову програму на 2018-2028 роки, бо попереду – «десятиліття української мови в Україні, протягом якого мають відбуватися незворотні зміни» в розвитку української мови як державної.

Ганні Василівні притаманні прекрасні людські якості. Вона хороша господиня, з любов'ю ставиться до своєї родини (як прийнято в Закарпатті, родиною вважає не тільки членів своєї сім'ї, а й усіх родичів, з якими не лише підтримує теплі стосунки, а й всіляко допомагає їм). З чоловіком, Анатолієм Миколайовичем, мріють через два роки відсвяткувати золотий подружній ювілей. Вважає, що без його підтримки не могла б справлятися з усіма обов'язками.

Колектив факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова щиро вітає Ганну Василівну з наближенням ювілею.

З нагоди святкової дати бажаємо Вам благополуччя, невичерпної енергії і творчого натхнення. Хай здійснюються всі Ваші плани та сподівання, а повсякденна невтомна праця дарує Вам задоволення. Нехай завжди поруч з Вами будуть вірні друзі, люблячі рідні та близькі люди! Многая, многая літа!

Від імені колективу факультету педагогіки і психології НПУ імені М. П. Драгоманова за дорученням кафедри української мови та методики навчання

**Марія
ЧАБАЙОВСЬКА,**
доцент кафедри

ОСВІТА

2008 році за загальною редакцією Ганни Василівни випущено колективну монографію викладачів нашої кафедри «Шляхи піднесення культури мовлення: теорія і практика», присвячену 175-річчю ювілею НПУ імені М. П. Драгоманова.

Ганна Василівна продовжує активну наукову діяльність. Готує до друку монографію «Динаміка демінутивного й гіпокористичного словотвору української мови», досліджує здрібнілопестливі утворення у текстах Біблії (переклади Івана Огієнка та Філарета).

В умовах реформування початкової освіти впровадження концепції "Нова українська школа" вона бере участь у розробці державних стандартів, типових і робочих програм, рецензує підручники, посібники, статті, дисертації, часто виступає опонентом під час їх захисту, керує бакалаврськими,

«Освітньо-професійну програму підготовки бакалавра» курсу «Методика навчання письма» (інваріантна частина навчальних планів).

У світлі виконання вимог Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки (затвердженого указом Президента України П.О.Порошенка 13 грудня 2015 року), концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти (21 лютого 2018 р.) кафедрою 26 березня 2018 року було проведено Всеукраїнський науково-методичний семінар «Формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти в умовах становлення нової української школи», який, як і попередній, виявив масову зацікавленість. До Драгоманівців з'їхались понад 200 учителів зі шкіл України, методисти районних та об-

нує рідне слово, хто хоче, щоб українці розмовляли українською мовою і зберегли її для нащадків.

Уже традиційними стали зустрічі майбутніх учителів початкової школи з відомими діячами освіти, науки, культури. Особливо незабутнє враження справило на них спілкування з українським громадським діячем, розповсюдженцем самвидаву, членом Української Гельсінської Групи, політ'язнем, публіцистом, істориком дисидентського руху, співробітником Харківської правозахисної групи Василем Васильовичем Овсієнком.

Про сучасний молодіжний рух, його проблеми і можливу участь у ньому студентів говорив під час зустрічі начальник відділу національно-патріотичного виховання Міністерства молоді і спорту України Ляхович Микола Петрович, у минулому – студент